

Ansökan om dispens enligt industriutsläppsförordningen

Beslut

Miljöprövningsdelegationen ger med stöd av 1 kap 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250) Kraton Chemicals AB (556708-3539) dispens från begränsningsvärdet (BAT-AEL) avseende totalt suspenderat material (TSS) i BAT 12, tabell 1, i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/902 av den 30 maj 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn.

Följande begränsningsvärden med avseende på utsläpp till vatten av totalt suspenderat material (TSS) ska gälla under tiden för dispensen.

År	Kalenderårsmedelvärde
2021	100 mg/l
2022	70 mg/l

Dispensen gäller till och med den **31 december 2022**.

Om nytt tillstånd enligt miljöbalken beslutas inom denna period upphör dispensen när det nya tillståndet vunnit laga kraft.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Se vidare information i bilaga 1.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan gäller Kraton Chemicals AB, fortsatt kallat bolaget, lokaliserad på fastigheten Sandarne 4:5 i Söderhamns kommun. Bolaget driver en fabrik för förädling av råttalolja. Anläggningen består av två separata fabriksenheter; destillationsverket och hartsderivatfabriken.

Bolaget lämnade in en ansökan om dispens enligt 1 kap 16 § industriutsläppsförordningen till miljöprövningsdelegationen den 7 juli 2021. Bolaget yrkar dispens från begränsningsvärden för totalt suspenderat material (TSS) för åren 2021 och 2022.

Ärendets handläggning

Ansökningshandlingarna har remitterats till Länsstyrelsen i Gävleborgs län (tillsynsmyndighet), Söderhamns kommun, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Yttrande har kommit in från Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Söderhamns kommun hade inga synpunkter och Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten avstod från att lämna yttrande.

Bolaget har fått tillfälle att bemöta inkomna yttranden.

Ansökan

Yrkande

Bolaget yrkar att miljöprövningsdelegationen beviljar dispens enligt 1 kap 16 § industriutsläppsförordningen från begränsningsvärdena för totalt suspenderat material (TSS) i BAT 12, tabell 1, i Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/902 av den 30 maj 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiskaunionens officiella tidning den 9 juni 2016.

Bolaget yrkar vidare att dispensen till och med den 31 december 2022 förenas med villkor om följande begränsningsvärden:

- begränsningsvärdet för TSS får som årsmedelvärde under 2021 inte överskrida 100 mg/l.
- begränsningsvärdet för TSS får som årsmedelvärde under 2022 inte överskrida 70 mg/l.

Huvudslutsats

Aktuell BAT-slutsats började gälla i juni år 2020. Bolaget kunde dock först 2019 klargöra att verksamheten skulle ha CWW som huvudslutsats vilket stöds av Naturvårdsverkets resonemang i remissversionen av *Vägledning om BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn* (daterad den 27 juni 2019). I remissversionen anges det att det under åren förts en diskussion om vilken status BAT-slutsatser för rening och

hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn ska ha och om BAT-slutsatserna kan vara en s.k. huvudslutsats. Frågan om BAT-slutsatsen kan utgöra en huvudslutsats, och i sådant fall vilka verksamheter som den kan omfatta, är av betydelse eftersom det i praktiken avgör när slutsatserna börjar gälla för verksamhetsutövarna. Mot den bakgrunden förutsåg inte sökanden skyldigheten att verka och planera för att minimera utsläppen av TSS, och menar parallellt att det går att ifrågasätta huruvida det funnits tillräckligt med tid för att genomföra slutsatserna.

Processbeskrivning

Processavloppsvattnet från de två separata fabriksenheterna, destillationsverket och hartsderivatfabriken behandlas innan det provtas och släpps ut i Sandarnefjärden. Vattnet leds genom ett oljelås och därefter genom ytterligare ett oljeavskiljningssteg innan det behandlas i en bioreningsbassäng genom tillsats avuft, kalk och närsalter. Sista steget i reningsprocessen sker genom dosering av järnklorid och polyelektrolyt i ett sedimenteringssteg. Slam pumpas från botten för separat hantering och ytvattnet släpps därefter ut till recipienten. För att få hög biologisk aktivitet återförs även slam till bioreningsbassängen. Dygnsprov tas på utgående processavloppsvatten med automatisk provtagare och provet hämtas av ackrediterad provtagare för transport till laboratoriet.

Skäl till dispensansökan

Bolaget konstaterade i mars 2021 att begränsningsvärdet för utsläpp av TSS kunde bli svårt att nå varför åtgärder vidtogs. BAT slutsatserna anger ett intervall mellan 5,0–35 mg/l för TSS som årsmedelvärde. Tabellen nedan visar verksamhetens utsläppshalter (beräknat utifrån månadsmedelvärden) av TSS mellan åren 2016–2020.

År	TSS (mg/l)
2016	33
2017	54
2018	157
2019	81
2020	53

Bland annat har bolaget slutat att hantera tvättvatten i bioreningsanläggningen från rengöring av de fartyg som kommer till anläggningen samt även inrättat en arbetsgrupp som ska utreda vilka brister som finns i bioreningsanläggningen,

belastningen på anläggningen och vilka åtgärder eller förbättringar som behöver vidtas för att begränsningsvärdet för TSS ska uppnås.

Det ökade utsläppet av TSS beror på flera saker där en av de främsta anledningarna till de förhöjda utsläppen har sin grund i en lossning från ett fartyg vars tvättvatten innehöll bottensats från en tank som lämnat ett tjockt och kletigt oljelager i reningsbassängen. Oljelagret har varit mycket svårt att bli av med, varvid pumpar och bottenluftare skadats. En annan bidragande orsak till de förhöjda TSS halterna är att en av de två blåsmaskinerna i reningsanläggningen gått sönder i september 2020 och reservdelar inte kunnat levereras förrän under mitten av december 2020 på grund av Covid-19. Under tiden blåsmaskinen var ur drift och fram till dess den hade reparerats, har mycket material som sedimenterat i delar av bassängen virvlat upp, vilket medfört att halten TSS under en lång tid har varit betydligt högre i första reningssteget och därmed ökat belastningen på anläggningen.

Som en åtgärd för att bli av med delar av det kletiga oljeskiktet har under senare delen av mars 2021 stora mängder av oljelagret tagits bort från ytan på reningsbassängen, vilket har förbättrat bioreningsstegets funktion. De pumpar som har gått sönder har också åtgärdats och en ny pump av bättre kvalitet från ett annat fabrikat är beställd och ska tas i bruk när den har levererats. Vid översynen av pumparna har dessutom doseringen av kemikalierna setts över tillsammans med leverantör, liksom rutinerna för operatörerna för att öka medvetenheten och kunskapen av anläggningen.

Utredningen av reningsanläggningen behöver, trots vidtagna åtgärder, fortgå under ytterligare en tid eftersom det finns ett behov av att tillse att reningsanläggningens pumpar är robusta. Vidare finns det ett behov att se över styrelektroniken eftersom styrelektroniken utgör en viktig del i funktionen av pumparna.

Generellt kan sägas att det är viktigt för funktionen av hela reningsanläggningen att pumpar, styrsystem och annan utrustning fungerar väl. Haverier av utrustning stör systemen och medför att det tar lång tid innan anläggningen går bra igen med förhöjda utsläpp som följd under tiden.

Verksamheten betraktar driften som normal och har därav in gjort några avdrag för onormal drift. Bolaget har angett de aktuella utsläppsvärdena eftersom felen inte berott på brister i själva produktionen, utan på tillfälliga fel i reningsanläggningen. Utgångspunkten vid dispensprövningen bör, enligt sökandens uppfattning, vara de faktiska utsläppen.

Sökanden bedömer vidare att reningsanläggningen följer de teknikkraV som föreskrivs i CWW.

Miljöpåverkan

Mängden suspenderat material har sedan många år mätts i Sandarnefjärden inom ramen för det samordnade recipientkontrollprogrammet där bolaget är medlem. Enligt Ljusnan-Voxnans Vattenvårdsförbund, som håller i den samordnade recipientkontrollen, mäts vattenkemin fem gånger per år vid yta och botten. Även om vissa enskilda värden är förhöjda precis vid industriernas utsläpp avtar dessa haltökningar mycket snabbt i den öppna fjärden där recipientens vattenvolym och omsättning är mycket stor.

Bolaget menar att en dispens inte kommer att medföra en ökad belastning av suspenderat material i vattenförekomsten eftersom det inte är fråga om en ny eller utökad verksamhet. En beviljad dispensansökan kommer därför inte att medföra någon försämring av statusen i vattenförekomsten eller påverka möjligheten att följa fastställda miljö kvalitetsnormer jämfört med nuvarande förhållanden. Bolaget vill även tydliggöra att det endast är halten TSS som inte innehålls. Föreskrivna halter som gäller för bland annat näringsämnen, toxiska ämnen och TOC innehålls med god marginal.

Yttranden

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen anser att den situation som bolaget hamnat i har orsakats av den otydlighet som rådde huruvida en huvudsaklig industriutsläppsverksamhet kan omfattas av flera BAT-slutsatsdokument och i och med det har flera huvudslutsatser eller inte. Även Länsstyrelsen förbisåg detta och det var först då Naturvårdsverket vägledning som släpptes 2019 som detta uppmärksammades. Länsstyrelsen anser att detta är orsaken till att bolaget inte fått den tiden till att utreda och anpassa verksamheten efter antagandet av BAT-slutsatsen som var tänkt.

Bolaget redogör i ansökan för recipientens aktuella tillstånd samt beskriver den potentiella miljöpåverkan som en dispens skulle kunna medföra. Länsstyrelsen bedömer att den något ökade miljöpåverkan som dispensen skulle medföra är ringa.

Bolaget har sedan våren 2021 arbetat aktivt med utredningar och åtgärder för att anpassa verksamheten för att nå utsläppskraven gällande TSS. Bolaget har haft en tät kontakt med Länsstyrelsen och har månadsvis rapporterat utsläppshalter samt förväntat årsmedelvärde.

Länsstyrelsen anser sammantaget därför att en tidsbegränsad dispens, så att bolaget kan anpassa verksamheten till gällande BAT-AEL, bör medges samt att bolagets förslag om att dispensen ska förenas med villkor om tillfälliga begränsningsvärden är rimlig.

Verksamhetens bemötande

Bolaget har fått tillfälle att bemöta inkomna yttranden.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Enligt 1 kap 8 § industriutsläppsförordningen ska utsläppsvärden i tillämpliga slutsatser om bästa möjliga teknik (BAT-slutsatser) gälla som begränsningsvärden för utsläpp från industriutsläppsverksamhet under normala driftförhållanden. Kravet på att följa utsläppsvärden inträffar fyra år efter slutsatsernas offentliggörande.

Enligt 1 kap 16 § industriutsläppsförordningen får miljöprövningsdelegationen ge dispens om det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet och dispensen förenas med ett villkor om att istället följa ett mindre strängt begränsningsvärde. I enlighet med 1 kap 18 § får dispensen gälla för den kortare tid som behövs för att anpassa anläggningen till angivna utsläppsvärden.

Bolaget har uppgett att de haft svårt att förhålla sig till de nu aktuella BAT-slutsatserna eftersom det inte, varken för bolaget eller tillsynsmyndigheten, varit uppenbart att CWW skulle tillämpas för verksamheten. Vidare har verksamheten drabbats av oförutsedda problem i den tekniska anläggningen, såsom skadad bottenluftare och trasiga blåsmaskiner, ihop med en längre väntan på leverans av nya pumpar.

Föreslagna begränsningsvärden bedöms inte äventyra möjligheten att uppnå MKN eller försämra statusen då utsläppen är desamma som tidigare och endast kommer tillåtas under en begränsad tid. Vidare bedömer miljöprövningsdelegationen bedömer att det med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet.

Miljöprövningsdelegationen bedömer sammanfattningsvis att det finns förutsättningar för att bevilja tidsbegränsad dispens med avseende på de tekniska egenskaperna utifrån ovanstående resonemang och att bolaget visat på att de vidtagit åtgärder för att inte överskrida BAT-slutsatserna.

Miljöprövningsdelegationen anser även att det är rimligt att dispensen ska gälla under den tid då erforderliga åtgärder vidtas vid reningsanläggningen, med efterföljande intrimningsarbete och utvärdering av resultat. Dispensen ska därför tidsbegränsas i enlighet med vad som framgår av beslutet.

Hur man överklagar m m

Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Beslutet har fattats av ordförande Lena Baggens och miljösekreterare Emma Knutes efter föredragning av miljöhandläggare Jenny Sjöberg.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga:

Hur man överklagar hos mark- och miljödomstolen

Kopia till:

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, gavleborg@lansstyrelsen.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Miljöprövningsdelegationen

Hur man överklagar hos mark- och miljödomstolen

Hur delges beslutet?

Miljöprövningsdelegationen har beslutat att detta ärende ska delges genom s k kungörelse (47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932)).

Detta innebär att information om att beslutet finns tillgängligt, inom tio dagar från beslutet publiceras i Post- och Inrikes Tidningar samt i följande ortstidningar: Söderhamns-Kuriren.

Själva beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Dalarnas län samt hos aktförvararen Söderhamns kommun.

Delgivning har skett när det gått två veckor från beslutet om kungörelsedelgivning (51 § delgivningslagen).

Hur överklagar man beslutet?

Efter att delgivning skett har den som vill klaga tre veckor på sig att göra det. Sista dag att överklaga detta beslut är därför den **15 mars år 2022**.

Överklagandet ska inom denna tid ha kommit in till miljöprövningsdelegationen. Skicka överklagandet till dalarna@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen i Dalarnas län, 791 84 Falun.

I överklagandet bör följande finnas med:

- Det överklagade beslutets diarienummer
- Hur beslutet ska ändras
- Skälen till varför beslutet är felaktigt
- Namn, postadress och telefonnummer till den som överklagar

Överklagandet ska vara undertecknat av den som överklagar. Om ombud anlitas kan istället ombudet underteckna. I så fall ska fullmakt för ombudet skickas med.

Överklagandet prövas av mark- och miljödomstolen och miljöprövningsdelegationen kommer att skicka överklagandet vidare dit.

Frågor?

Hör gärna av er med eventuella frågor! Kontaktuppgifter finns i sidfoten.